

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 24.02.1987, sp. zn. 7 Tz 9/87, ECLI:CZ:NS:1987:7.TZ.9.1987.1

Číslo: 9/1988

Právní věta: Nebezpečenstvo, ktoré občan odvracia v krajnej núdzi, môže spočívať aj v útoku človeka. V takom prípade ide o krajnú núdzu, a nie o nutnú obranu vtedy, ak konaním inak trestným je spôsobená škoda inému než útočníkovi.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 24.02.1987

Spisová značka: 7 Tz 9/87

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Krajní nouze

Předpisy: 140/1961 Sb. § 14

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd SSR zrušil právoplatný rozsudok Okresného súdu v Rožnave z 30. septembra 1986 sp. zn. 5 T 478/86 a tomuto súdu prikázal, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Okresný súd v Rožnave uznal rozsudkom z 30. septembra 1986 sp. zn. 5 T 478/86 obvineného Z. K. za vinného z trestného činu výtržníctva podľa § 202 ods. 1. Tr. zák. a z prečinu proti majetku v socialistickom a osobnom vlastníctve podľa § 3 ods. 1 písm. d) zák. č. 150/1969 Zb. na tom skutkovom základe, že 1. júla 1986 asi o 20.00 hod. v podnapitom stave v Rožnave na ul. Komenského rukami rozbil štyri sklenené výplne vchodových dverí na Základnej škole, potom cez rozbité otvory vošiel do budovy na prvé poschodie, kde rozbil tri ozdobné kvetináče a zničil sedem kusov kvetov, čím spôsobil Mestskému národnému výboru - odboru školstva v Rožnave škodu vo výške 664,- Kčs.

Za to ho okresný súd odsúdil podľa § 202 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvanásť mesiacov so zaradením podľa § 39a ods. 2 písm. b) Tr. zák. do druhej nápravno-výchovnej skupiny.

Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 44/1973 Zb., § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 44/1973 Zb. uložil mu

ochranný dohľad na jeden rok.

Podľa § 228 Tr. por. uložil obvinenému povinnosť zaplatiť Mestskému národnému výboru odboru školstva Rožňava 664,- Kčs do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť.

Generálny prokurátor SSR podal proti tomuto rozsudku sťažnosť pre porušenie zákona v prospech obvineného. Uviedol, že okresný súd nezistil, že J. L. a jeho ďalší traja príbuzní naháňali obvineného s úmyslom ho chytiť a zbiť. Súd tieto skutočnosti nevzal vôbec do úvahy. Neodôvodnene dospel k záveru, že obvinenému nijaké nebezpečenstvo nehrozilo, a v prípade, že mal strach, mal pred útočníkmi ujsť. Sťažovateľ je toho názoru, že obvinenému hrozilo reálne nebezpečenstvo z ublíženia na zdraví, ktorému predišiel za cenu spôsobenia menšej majetkovej škody. Objektívne sa nezistilo, že by hroziace nebezpečenstvo bolo možné odvrátiť aj ináč.

Najvyšší súd SSR preskúmal na podklade sťažnosti pre porušenie zákona podľa § 267 ods. 1 Tr. por. správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon bol porušený v neprospech obvineného.

Obvinený priznal, že rozbil dve sklenené výplne na vchodových dverách Základnej školy na Komenského ulici v Rožnave a že v budove školy rozbil tri kvetináče a poškodil sedem kvetov. Obhajoval sa tým, že ho prenasledovali štyria útočníci, ktorí ho chceli biť. Sklá rozbil až vtedy, keď jeden z útočníkov bol od neho vzdialený len asi tri metre. Nemal v úmysle rozbiť kvetináče ani zničiť kvety. K tomu došlo tak, že utekal na strechu školy a cestou zachytil o kvetináče. Pohnútku počínania útočníkov videl obvinený v nedorozumení, ktoré mal krátko predtým v pivárni Germar, kde si sadol na miesto, na ktorom mal sedieť J. L.

Z výsledkov vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že bratia L. a ich spoločník A. H. chceli obvineného chytiť a zbiť. V tom zmysle vypovedal svedok A. H. i J. L. Ten v prípravnom konaní uviedol, že on, jeho otec J. L., jeho brat O. L. a švagor A. H. sa rozhodli, že si na Z. K. počkajú a že ho zbijú. Na hlavnom pojednávaní doslova povedal: „Boli sme rozhodnutí, že v ten večer ho zbijeme“.

Zostalo neobjasnené, či medzi útočníkmi bol aj D. L. Obvinený tvrdí, že to bol práve on, ktorý v kritickom čase bol od neho vzdialený len tri metre. Svedkovia O. L., A. H., ale aj A. I. tvrdia, že D. L. tam vôbec nebol. Podľa svedka A. H. a J. L. boli vzdialení od obvineného asi dvadsať metrov. Z fotodokumentácie o vyšetrovacom pokuse sa dá zistiť, že vzdialenosť od stredu schodišťa, na ktorom stál obvinený, po miesto, kde boli svedkovia O. L. a A. H., je päťdesiattri metrov.

Zatiaľ nemožno urobiť jednoznačný záver o tom, aká bola situácia v čase, keď obvinený unikol pred útočníkmi. Doteraz vykonané dôkazy neposkytujú dostatočný podklad pre rozhodnutie. Treba zistiť, kde sa nachádzali útočníci L. v tom čase, keď obvinený rozbíjal sklenené výplne vchodových dverí na škole, treba vypočítať i D. L. a potom posúdiť, či obvinený konal v krajnej núdzi.

Podmienky krajnej núdze obsahuje ustanovenie § 14 Tr. zák. Podľa tohto ustanovenia čin ináč trestný, ktorým niekto odvracia nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému týmto zákonom, nie je trestným činom. Nejde o krajnú núdzu, ak bolo možné toto nebezpečenstvo za daných okolností odvrátiť ináč alebo spôsobený následok je zrejme rovnako závažný alebo ešte závažnejší ako ten, čo hrozil.

Okresný súd sice skúmal, či obvinený nekonal v krajnej núdzi a dospel k nepresvedčivému záveru, že mal možnosť sa vyhnúť L. a ujsť pred nimi, lebo tam bolo široké priestranstvo. Pri hodnotení, či sa nebezpečenstvo mohlo odvrátiť ináč, treba brať do úvahy len tie možnosti obvineného, ktorými sa mohlo nebezpečenstvo odvrátiť včas, t. j. ešte pred porušením záujmu chráneného Trestným

zákonom, ktorému nebezpečenstvo hrozilo.

V posudzovanom prípade bolo treba prihliadať najmä na to, že proti obvinenému išli najmenej štyria útočníci. Ak by sa ale ukázalo, že hroziace nebezpečenstvo nedosahovalo predpokladanú intenzitu, bude treba posúdiť otázku trestnosti podľa pravidiel o skutkovom omyle.